

Magdalena Vodopija

Ovogodišnji 21. Sajam knjige u Istri – Pulski festival knjiga i autora čija je glavna tema naslovljena

»Otok – geto – azil« održat će se od 3. do 13. prosinca u Puli. Ususret Sajmu razgovarali smo s Magdalenom Vodopijom, direktoricom Sajma knjige u Istri.

Iako je bilo godina kada su zli jezici ili dežurni kritičari Sajmu knjige u Istri zamjerali svojevrsnu estradizaciju, ovogodišnja je tematska okosnica Sajma pogodila u samu bit aktualnog društvenog i političkog trenutka. Angažiranost, humanizam, promišljanje stvarnosti – sve to sažima glavna sajamska tema »Otok – geto – azil«. Očekujete li da će Sajam biti i mjesto polemike?

– Na zle jezike i dežurne »kritičare« mi se ne obaziremo iako ih je, na žalost, sve više. Takvo je vrijeme – vrijeme straha, nervoze i dezorijentiranosti, što neumitno rađa posebnu vrstu zloće i iracionalne zavisti. Pratimo godinama konstruktivne kritike i najbolje, najstručnije, vjerujte, dolaze od pulske sajamske publike. Nekad mi se čini da publika bolje poznaje Sajam od nas koji ga radimo i njihov glas pomno slušamo. Nikada nas nisu prevarili.

Također, godinama se trudimo popratiti i komentirati na svoj način aktualni trenutak u izdavaštvu i u društvu. No jedno je truditi se, a drugo je kad vam se tema poklopi s trenutkom. Jer kad smo postavljali temu nismo ni slutili da će doći do ovakve izbjegličke krize, ovakvog zatvaranja Europe, getoizacije slobodne misli i rastuće ksenofobije. Očekujemo da će biti polemika, takva je tema, a takvi su i programi. Vjerujemo da ovo neće biti samo sajam s najaktualnijom temom do sada, već najživlji do sada, istinski aktivistički, s mnoštvom razboritih polemika.

Ugledni gosti

Ovogodišnji Sajam svojom tematskom raznolikošću (književnost, znanost, filozofija, politika, film, sport, strip...) obraća se vrlo širokom i raznorodnom krugu publike. Tko su uopće tvorci progra-

Sajam u brojkama

Kako izgleda 21. Sajam knjige u Istri u brojkama?

– U brojkama to ove godine izgleda nekako ovako: 11 dana promocija, okruglih stolova, panel diskusija, izložbi, koncerata, performansa, filmova, stručnih programa, akcija uz knjigu i popusta; 250 izdavača, među kojima je 30 nakladnika iz Srbije; 15.000 naslova; više od 100 programa; 150 književnika, predavača, likovnih i strip umjetnika, glazbenika, urednika, prevoditelja... 12 premijera; 70 knjižničara na stručnom programu Dan knjižničara; 25 sudionika na Fellowship programu Kumpanija od Libra iz cijele Europe (Francuska, Grčka, Ukrajina, Italija, Slovenija, Srbija, Hrvatska); 10 dokumentarnih filmova u kinu HRT-a; 4 izložbe; Cijeli jedan festival u festivalu: Art & Music (4 benda)

Iako sam »izrecitala« ove brojke – ono što čini Sajam njegova je atmosfera, publika, autori i dobre knjige koje ćemo pamtili.

ry, direktorica Sajma knjige u Istri, o pulskom festivalu knjiga i autora od 3. do 13. prosinca

OTOK - GETO - AZIL

OTVORENO O ZATVARANJU EUROPE

ma? Kako je program nastajao?

– Program nastaje godinu dana. Počinjemo ga uvijek raditi u siječnju, iako ga pripremamo i godinu prije. Recimo, sljedeće godine imat ćemo temu »Transatlantik«, a u žarištu portugalsku, španjolsku i južnoameričku književnost. Jedan dio programskog odbora već radi na toj temi od rujna. Ove godine programski odbor sačinjavaju prevoditeljica, iznimna »čitačica« i voditeljica književnog festivala Balatura Anne-Kathrin Godec, zatim profesor, znanstvenik i predavač na pulskom Sveučilištu Andrea Matošević, pa urednica ovogodišnjeg kataloga i novinarka Ana Bogišić, onda poznati pisac, urednik i vlasnik beogradske Geopoetike (selektor programa »Beograd čita«) Vladislav Bajac. Tu su i svjetski poznati strip autor koji ove godine s ekipom Petikata potpisuje vizualni identitet Sajma Danijel Žeželj te naš poznati

Kad smo postavljali temu nismo ni slutili da će doći do ovakve izbjegličke krize, ovakvog zatvaranja Europe, getoizacije slobodne misli i rastuće ksenofobije. Očekujemo da će biti polemika – takva je tema i takvi su programi

glazbenik i etnomuzikolog Dario Marušić.

No kod nas programski odbor nije odvojen od ekipe Sajma. Svi pomalo daju ideje za program. Ove godine iznimno su »potegle« Slavica Čurković, koja je oblikovala program za srednjoškolce »Book F(or)ever« i Emina Popović, koja je oblikovala naš stručni program »Fellowship – Kumpanija od Libra« te program u Stripovskoj (u suradnji s Danijelom Žeželjom).

I partnerske suradnje stvorile su dio programa Sajma. Najznačajnije programe potpisuju Hrvatska radiotelevizija i Art & Music festival, ali tu je tradicionalno i Hrvatski P.E.N. centar, Arheološki muzej Istre, Društvo arhitekata Istre, Geopoetika...

I ove godine na Sajam dolaze brojni ugledni gosti. Koga će sve Pula ugostiti od 3. do 13. prosinca?

– Trebalo bi nekoliko stranica da nabrojimo sve goste, oni su za nas, do jednoga, svi važni, inače ne bi bili u programu Sajma. Znamo da publiku uvijek zanimaju inozemni gosti pa ću od njih i početi. Dolazi nam Erri De Luca, značajni talijanski pisac, nedavno oslobođen u sudskom procesu za verbalni delikt (preciznije bi bilo reći za proces protiv slobode govora); zatim Terry Eagleton, veliki teoretičar književnosti i kulturolog; potom dva izvrsna ukrajinska pisca – Jurij Viničuk i Oleksandr Irvanec, pa strip majstori iz Francuske Benjamin Flao i Sylvain Coissard.

Iz Njemačke nam dolazi pisac kulture knjige »Prinčevski otoci« Joachim Sartorius, s Islanda Jon

Kalman Stefansson, iz Švicarske Lukas Bärfuss. Iz Bosne i Hercegovine dolazi nam poznati scenarist Namik Kabil sa svojim novim romanom »Amarcord«, a iz Beograda istinske legende filma Goran Marković, Slobodan Šijan i Miki Manojlović, zatim mladi autori Dana Todorović i Dorde Miketić, hrvatskoj publici poznati Slavoljub Stanković i Božo Koprivica, Vesna Goldsworthy, Beogradanka koja u Pulu dolazi sa svoje londonske adrese i s europskom uspješnicom »Gorski«, dizajner svjetskog glasa Slavimir Stojanović.

Dolazi nam i mnoštvo hrvatskih autora sa svojim najnovijim knjigama. Posebno nam je drago što dolaze oni kojih dugo nije bilo u Puli – Jurica Pavičić, Zoran Ferić, Borivoj Radaković, Boris Dežulović, Alem Čurin, Ivica Ivanišević...

Pulski autori, ali i pulske teme, imaju posebno važno mjesto u ovogodišnjem programu Sajma.

– Od samih početaka Sajam na poseban način predstavlja knjige o Puli i Istri, i pulske i istarske autore. No nisu sve godine iste. Ove godine Sajam ima sreće jer su naši autori objavili svoje nove knjige. Jako sam sretan što su izvršene u program, i to ne zato što su to pulske knjige, već zato što su izvrsne. Tako će se na ovom Sajmu predstaviti mladi pulski znanstvenici Andrea Matošević i Igor Duda sa svojim novim publicističkim naslovima. Roman-prvijenac »Moja ti« pred svojom publikom prvi će put predstaviti Puležanka sa zagrebačkom adresom, dramaturginja Jasna Žmak. Vječni Puležan (s beogradskom, bečkom i ostalim adresama) Dra-

gan Velikić u Puli će imati hrvatsku premijeru svog romana »Islednik« koji je posvećen Puli šezdesetih. Istarski bard Milan Rakovac također će u Puli prvi put predstaviti svoja (dugo smo ih čekali!) »Izabrana djela«.

Žive razglednice Pule

Brojne su i sajamske premijere, a i ove godine Sajam knjige u Istri ima i svoju produkciju. Što ona donosi?

– Kad je riječ o sajamskoj produkciji, opet je riječ o pulskim autorima. Radi se o interaktivnici »Žive razglednice Pule« (interaktivnoj, ilustriranoj digitalnoj knjizi) koju su osmislili i vizualno realizirali Puljanin Vitor Juhas i nekadašnji dak pulske škole za primijenjenu umjetnost Manuel Šumberac. Tekst je napisao Miljenko Jergović.

Ovaj projekt stvarao se dvije godine. Trebalo je strpljenja jer je ne samo inovativan, već i tehnički zahtjevan, zahtjevan u animaciji i ilustraciji. Na kraju, dobili smo izuzetnu priču o austrougarskoj Puli, bajkovitu i istovremeno činjenično preciznu i edukativnu. »Žive razglednice Pule« objavljene su prije neki dan i u pauzama, između poslova, cijela ekipa Sajma »igra« se s njima. Mogu samo reći: nevjerojatno su duhovite i zabavne.

A što se tiče premijera, one su stvarno brojne na ovom Sajmu, na što smo posebno ponosni. Kada autori izaberu Pulu za premijerno predstavljanje svojih knjiga, znači da im je stalo i do Sajma i do pulske publike. Ove godine premijere nam donose Namik Kabil, Marina Vujčić, Ivica Ivanišević, Miljenko Jer-

Koncerti, zabava, izložbe...

Kao i uvijek, i ove će godine Sajam biti i mjesto dobre zabave. Uz koncerte tu je i bogat izložbeni program?

– Početak Sajma sigurno će označiti Art & Music festival i cjelovečernja svirka u Hotelu Pula. Čini nam se da ćemo oživjeti kulturni HP s kraja 80-ih i početka 90-ih uz izvrsne bendove: Letu štuke, Artan Lili, Miki Solus i Lice mista.

No i izložbe će, sigurna sam, izazvati veliku pažnju na Sajmu. Posebno mislim na izložbu koju smo realizirali u suradnji sa Zbirkom umjetnina Grada Pule. Izložba nosi naziv »Antun Motika, protostrip i karikature«, a idejno su je postavili Andrea Matošević i Emina Popović. Radi se o rijetkim ranim Motikinim radovima, vrlo političnim karikaturama i, prema nekim teorijama, prvom stripu u Hrvatskoj.

U Stripovskoj, u galeriji Srpskog kulturnog centra, bit će otvorena izložba A5, na kojoj će izlagati pet mladih autora, akademskih slikara koji se bave i stripom: Ivana Pipal, slikarski duo Beli sladoled (Miha Perne i Leon Zuodar), Boris Stanić i Miron Milčić.

Izložba »Knjige koje nisam napisao« Slavimira Stojanovića ironijska je i aktivistička. Dio je njegovog projekta »Futro« koji se uveliko bavi knjigom. Izložba će biti u Galeriji Cvajner, a postavlja je dugogodišnja suradnica Sajma i jedan od njegovih dobrih duhova Gorka Ostojić Cvajner.

Na samom kraju sajamskog programa bit će otvorena izložba Ane Dane Beroš »Intermundia« koja se svojom temom potpuno uklapa u središnju temu Sajma i zaokružuje je. Ana Dana Beroš ovom izložbom progovara o nesretnoj Lampedusi. Izložbu radimo u suradnji s Društvom arhitekata Istre i Arheološkim muzejom Istre, a zahvaljujući njoj prvi put Augustov će hram postati i jedan od prostora Sajma.

gović, Borivoj Radaković, Željko Krušelj, Borna Vujčić, Alem Čurin i pulski autori o kojima sam već govorila.

Pozicija Sajma na europskoj karti književnih sajмова i festivala?

– Sigurno jest da smo nakon 21 godine postojanja prepoznati. Zna se i u Europi da tamo negdje, u malom gradu na moru, postoji jedan veseli, neobični festival knjiga i autora. No bilo bi pretjerano i neozbiljno govoriti o nekom položaju ovog našeg sajma na europskoj karti festivala zato što su oni brojni, ima ih nevjerojatno mnogo zanimljivih, specijaliziranih i profiliranih, s ogromnim budžetima (koje ne znamo ni izgovoriti). Nismo se ni pokušali mjeriti s njima jer se radi o drugim svjetovima, drugim pravilima igre. Činjenica je da smo trenutno najveći festival autora u regiji i da i autori i izdavači iz regije drže do nas i žele biti u Puli.

Zoran ANGELESKI

Vjerujemo da ćemo imati najživlji Sajam do sada, istinski aktivistički, s mnoštvom razboritih argumenata – Magdalena Vodopija